سرسخن

امنیت اقتصادی یکی از اصلی‌ترین ارکان امنیت ملی است، به‌طوری که می‌توان گفت، بدون برقراری امنیت اقتصادی در کشور، نمی‌توان از امنیت ملی سخنی به میان آورد. این رکن از امنیت ملی علاوه بر متغیرهای اقتصادی، تحت تأثیر متغیرهای دیگری، از جمله متغیرهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... است که بدون لحاظ آنها نمی‌توان این رکن را مورد بررسی قرار داد، زیرا تنش در هر کدام از این متغیرها، امنیت اقتصادی و به‌تبع آن، امنیت ملی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ازاین‌رو، رصد و پایش عوامل اثرگذار بر آن از الزام‌ها و اولویت‌های پژوهش در حوزه اقتصاد و امنیت به شمار می‌رود. پژوهشکده امنیت اقتصادی تدبیر با توجه به رسالت خود مبنی‌بر ارایه گزارش‌های کارشناسی در حوزه مطالعات امنیت اقتصادی، ماهنامه حاضر را به چاپ رسانده است. با توجه به اهمیت امنیت اقتصادی، در این شماره از ماهنامه در سه بخش راهبرد، هشدار و تحلیل موارد زیر بررسی می‌شود:

الف- راهبردها

پاکستان به‌عنوان یکی از همسایگان شرقی ایران، قرابت‌های فرهنگی و سیاسی نزدیکی با کشورمان دارد. علی‌رغم وجود نقاط مشترک بین دو کشور، همکاری‌های اقتصادی در سطح کمتر از حد انتظار بوده است. با توجه به اهمیت سیاسی و امنیتی پاکستان برای کشورمان، در مقاله نخست، راهبردهای ارتقای امنیت اقتصادی کشور بر پایه فرصت‌های همکاری با پاکستان بحث و بررسی شده است.

سبد انرژی مصرفی در کشورمان برخلاف تجارب جهانی، از تنوع پایینی برخوردار است. این ویژگی موجب شده است آسیب‌پذیری اقتصادی کشور از مصرف انرژی در کشور بالا باشد. در راستای حفظ و تقویت امنیت انرژی و امنیت اقتصادی کشور، ضروری است متنوع سازی سبد انرژی به‌عنوان یک راهبرد اساسی مورد توجه قرار گیرد. در مقاله دوم، راهبردهای متنوع سازی سبد انرژی کشور بر اساس توسعه نیروگاه‌های خورشیدی، بحث و بررسی شده است.

ب- هشدارها

نرخ ارز از جمله مولفه‌های کلیدی در بخش تولید به‌شمار می‌آید. بر این اساس، نوسانات نرخ ارز بخش تولید را به‌شدت تحت تاثیر قرار داده و آسیب‌جدی به این بخش وارد می‌کند. با توجه به تهدیدات بالقوه امنیت اقتصادی کشور از کانال بی‌ثباتی نرخ ارز، در مقاله نخست این بخش، تاثیرات بی‌ثباتی نرخ ارز بر بخش تولید بحث و بررسی شده است.

رفتار دشمنان کشور در حوزه اقتصادی به زیربخش‌های مالی و پولی نیز سرایت کرده است. دشمنان کشور تلاش می‌کنند از ابزارهای مختلف برای افزایش آسیب‌پذیری امنیت اقتصادی کشور استفاده نمایند. یکی از مهم‌ترین حوزه‌های آسیب‌پذیر اقتصاد ملی، حوزه ارزی و تسویه‌های تجاری است. نشانه‌هایی از جنگ اقتصادی دشمنان در حوزه ارزی و تسویه تجاری قابل

مشاهده است که تهدید بالقوه برای امنیت اقتصادی کشور به شمار می‌آید. در مقاله دوم، نشانه‌های جنگ اقتصادی در این حوزه بحث و بررسی شده است.

ج- تحلیل‌ها

امنیت غذایی از جمله مولفه‌های کلیدی برای حفظ و تقویت امنیت اقتصادی کشور به شمار می‌آید. در دهه‌های اخیر کشورهای مختلف تلاش کرده‌اند در راستای تهدید امنیت غذایی برخی کشورها، از اگروتروریسم استفاده نمایند. با توجه به اهمیت این موضوع برای کشورمان، در مقاله اول این بخش، اگروتروریسم و اخلال در امنیت غذایی کشور تحلیل شده است.

در سال جاری، دولت را راستای واگذاری سهام شرکت‌های دولتی، از صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل مبادله برای اولین بار در بازار سرمایه کشور استفاده کرده است. هر چند تجربه جدیدی در این حوزه در اقتصاد کشور به شمار می‌آید، اما استفاده از ظرفیت صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل مبادله برای واگذاری سهام، نیازمند شناخت دقیق ابعاد مختلف آن است. در مقاله دوم، واگذاری سهام دولتی از طریق این صندوق‌ها، تحلیل شده است.

خط لوله گوره- جاسک از جمله پروژه‌های کلیدی برای تسهیل در صادرات نفت کشور به شمار می‌آید. بهره‌برداری از این پروژه ریسک‌های صادرات نفت را کاهش داده و می‌تواند نقش مهمی در امنیت عرضه انرژی کشور داشته باشد. با توجه به اهمیت این پروژه برای کشور، در مقاله پایانی این بخش، ابعاد مختلف خط لوله گوره- جاسک تحلیل شده است.

لازم به ذکر است ماهنامه امنیت اقتصادی با تکیه بر مطالعات بین رشته‌ای و با در نظر گرفتن روابط و آثار سایر متغیرها، امنیت اقتصادی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. امید است مقاله‌های ارایه شده در افزایش اثرگذاری سیاست‌ها و ارتقای امنیت اقتصادی کشور مفید واقع شوند.

محمد جعفری

مدیر مسؤول